

שֵׁיט וְשֵׁיחַ

זה התחיל בוויכוח על גיזום צמח המלוח ששתל יצחק שדה בביתו שעל צוק מרהיב ביפו וגלש לסכסוך שכנים הזוי שסופו לא נראה באופק ● יורם שדה, בנו של מפקד הפלמ"ח, ממשיך לבלות באולמות בתי המשפט, ולעת עתה הוא נוחל מפלות ● השבוע נדחתה תביעת דיבה שהגיש נגד שכניו ובית המשפט קבע כי השתלט על שטח ציבורי ● גם עדותו של ידיד המשפחה ח"כ אפרים סנה לא סייעה לו

בשנים האחרונות מבלה יורם שדה יותר ויותר באולמות בתי המשפט. בנו של האלוף יצחק שדה ז"ל, לשעבר מפקד הפלמ"ח, מנהל מאבקים משפטיים בכמה חזיתות. הוא מסוכסך עם שכניו, מערב את הרש ויות במאבקים, פונה למשטרה, נאבק על זכותו של שיח המלוח ששתל אביו לגדול בטבעיות בלי לגזום אותו, מגייס נבחרי ציבור ואח"מים כדי שייטעו לו במאבקים, ולאחרונה אף רדש את התערבות בית המשפט לאחר שלדבריו הוציאו שכניו את ריבתו. במאבק האחרון היי תה ירו של שדה על התחנתו. הוא הובס, חויב לשלם הוצאות משפט לשכנים, אך בעיקר יצא בשן ועין לאחר שמתח בית המשפט ביקורת קשה על התנהלותו.

ידידי רחוב ויכרן קדושים כיפו פוגשים בשנים האחרונות זה את זה באולמות המשפט יותר מאשר בש כונתם הקטנה. ראשיתו של סכסוך השכנים הזה, שמק פל בתוכו יריבות מרה, ולעתים בוטה, לפני כשש שנים, כשהגיע שכן חדש לשכונה וביקש להרחיב את ביתו. שדה, שמתגורר בבית אביו אשר משמש גם מוזאון, התנגד למהלך מחשש שמא תפגע הבנייה בצביון הש כונה. השכן פתח בחזית משלו והחל לערב את הרשויות כשבפיו טענה אחת נגד שדה: לרבריו, הצמחייה הפרי אית שפורצת מביתו של שדה אל המדרכה מסכנת את תושבי השכונה ויש לקצץ אותה. אין מדובר בעץ ולא בצמחייה טבעית כי אם בשיח המלוח ששתל יצחק שדה המנוח ובנו מתעקש שלא לגזום אותו.

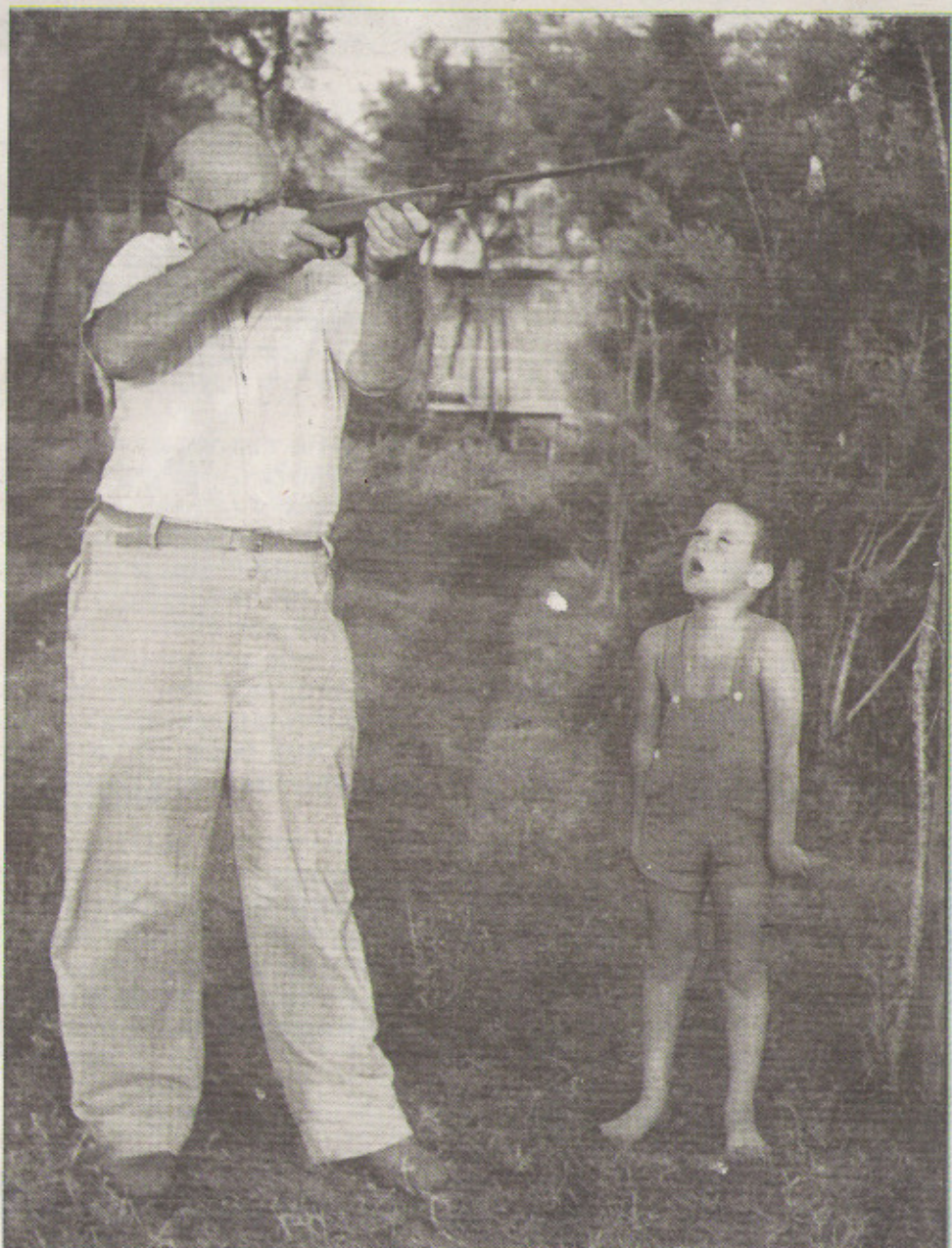
הסכסוך, כמו כל סכסוך שכנים, התחיל בוויכוח שולי ומינודי והתפתח לממדים בלתי נתפסים. המ שטרה נדרשה להתערב, הרשויות נדרשו לחקור, ולבתי המשפט הומצאה תעסוקה למשך שנים.

התפתחות בסכסוך נרשמה כאשר התנגדו מקצת השכנים, ובהם שדה, לבניית ביתם החדש של בני משפחת אבולעפיה. השכנים, החברים בעמותת יפו יפת ימים הנאבקות במגמת ייבוש הים ובנייה בטוח של 100 מטר מחוף הים, טענו כי לא ייתכן שייבנה בית קרוב כל כך לחוף, ושדה אף יום תביעה בעניין. כאן גם נרשמה התפתחות נוספות בעלילה: מקצת הדיירים גילו כי גם שדה הרג בבניית גדר ביתו וביק שו את התערבות הרשויות.

בין לבין התנהל המאבק סביב שיח המלוח, שאותו כוכור ביקשו השכנים לגזום ושדה מיאן. לפני כשנה, בתום משפט ממושך בן שלוש שנים, ניתנה פסיקת שופט בית משפט השלום בת"א חיים טובי. התביעה נסבה על השאלה אם יש לגזום את שיח המלוח שגור

לש על המדרכה. השכנים טענו כי הצמח מפריע לת נועת הולכי הרגל והרכבים, ואילו שדה טען שמדובר בשיח שנטע אביו במו ידיו וגיוזמו פירושו פגיעה במורשת חייו. שדה הפסיד. השופט טובי, שבתום הדיונים הארוכים נשמע מעט חסר סבלנות, חייב את שדה להסיר את הצמח

מעל פני המדרכה בתוך חודשיים, כך תיחשף המדרכה כולה, וכן חייבו בהוצאות משפט בסך 20 אלף שקל. "הר עת אינה סובלת מצב", כתב השופט בהחלטתו, "שצמחי יה המהווה מפגע בטיחותי ברשות הרבים תגרום סבל כה רב למתגוררים ברחוב. הרחוב שייך לכלל הציבור, וחכות בעלי הבתים כולם ליהנות מהשימוש בו במידה שווה".

מתכוון לערער, יורם שדה בילדותו (מימין) בחברת אביו יצחק ז"ל בביהם

בכך תם אך לא נשלם המאבק סביב שיח המלוח. זמן קצר לאחר הפסיקה פנה שדה לבית המשפט המ חוזי בעיר וערער. עדיין המשפט מתנהל.

יורם שדה מתגורר בשכונה מאו נפטר אביו, הא לוף יצחק שדה, לפני יותר מיובל. הבית שימש בעבר את האלוף, וזה נטע בו גן מרשים. מאו נפטר, יורם ובני משפחתו מתחזקים את הבית ובו גן זיכרון וחלק מאתר הנצחה הלאומי לאלוף שדה. הבית, שהיה נטוש עד שהתיישב בו האלוף שדה, ממוקם על מצוק כורכר המשתפל לשפת הים ואליו צמודה גינה המש תרעת עד שפת המצוק.

שדה והשכנים שהוא מסוכסך עמם פעילים בעמר תת יפו יפת ימים, הנאבקות כאמור במגמת ייבוש הים ובנייה בטוח של 100 מטר מחוף הים. במסגרת פעי לות זו יום שדה הגשת תביעה נגד עיריית ת"א בקשר לבית שכניו, משפחת אבולעפיה, שעל פי הטענה בנו על קצה המצוק במרחק של כ-20 מטר מקו חוף הים. באחת משיבות העמותה, שלא השתתף בה, הועלתה השאלה אם נכון יהיה לתמוך בתביעה נגד העירייה בקשר למשפחת אבולעפיה, מכיוון שגם לשדה חרי גות בביתו. לפיכך החליטה העמותה, בצעד יוצא דר פן, שלא לתמוך בתביעה אשר יום שדה.

שכניו שמעון לב, מיכל יקל לב ויצחק כהן, הנאבקים לשמירת סביבת החוף, להגנת המשאבים הטבעיים ול שימורם לטובת הציבור, שלחו בשנת 2001 כמה מכת בים לרשויות, ומחו בהם על ששדה השתלט על שטח המוגדר חוף ים, גידר וחסם אותו באופן שאינו מאפשר לציבור מעבר חופשי. שדה התקומם על הדברים שהטי חו בו במכתבים והגיש נגדם תביעת ריבה.

שדה טען בתביעתו כי מה שנכתב באותם מכתבים מציג אותו כגולן קרקעות שהשתלט על שטח לא לו בטענה שמדובר בגן היסטורי שהקים אביו. עוד טען כי שכניו השמיצו אותו והוציאו נגדו לשון הרע ביישבת העמותה, אגב הצגתו כמי שפועל בניגוד למטרות העי מותה וכמי שהשתלט על קרקעות אשר הן בבחינת שטחי ציבור פתוחים, עד כדי כך שניערה אותו העמר תה מתוכה. שכניו טענו בתגובה כי אין ברברים שכת בו משום לשון הרע וכי כל מה שכתבו הוא אמת.

ועל מה יצא קצפו של שדה? מתברר שמכתבו של השכן שמעון לב שנשלח למנהל מחוז ת"א במינהל מקרקעי ישראל הכעיס אותו מאוד. "... כמו כן הם (משפחת שדה, זש"ל)", כך נכתב, "מגדלים שיחים עבותים וחוסמים את הנוף לים לשכנים, במיוחד לר"

השופטת אלמגור:

"דברים אלה חשוב שיגיעו לידיעת הציבור, שזכותו להשתמש בשטח המצוק הן לצורך תצפית נהדרת בחוף ים נפלא, הן לצורך מעבר בין שני הרחובות והן לצורך ירידה לשפת הים. כל אלה נמנעים כיום מהציבור, ואם לציבור הזכות לעשות בהם שימוש, בוודאי קיים עניין ציבורי רב בהעלאת הדברים על הכתב"

השופטת קבעה: "יורם שדה תפס חזקה שלא כדין על חלקו המערבי של המצוק, שטח המיועד והוגדר כחוף ים המיועד לציבור כולו". הבית ושיח המלוח שבלב סכסוך השכנים הקשה

יירי זיכרון קדושים 6 ר8 בטענה שזהו היה הגן של יצחק שדה, אף שיש לשכנים תמונות ועדויות שהמ צב בעבר לא היה כך. קשה להשתחרר מהרושם החזק שנתמך על ידי הרבה סימנים בשטח, שירות שדה וד יוה יריב מנצלים בצורה צינית את המורשת וזכרו של יצחק שדה על מנת להשתלט על השטח המדובר ובנוסף גורמים הרבה עוגמת נפש שגובל בטרור לר יירי הרחוב בכך שהם מסתירים את הגוף לים...".

מן ושכנים טוען שטייל במקום באופן חופשי ולא 'הבחין' בגן המטופח והמגודר, הוא אינו דובר אמת".

פרקליט המדינה, לשכת מבקר המדינה, החברה להגנת הטבע, ועוד. במכתב ציינו השכנים כי תקופה ארוכה לאחר מותו של יצחק שדה, במשך כ-30 שנה, היה שטח הגן פתוח למעבר חופשי של הציבור. 'תושבי השכונה', נכתב, 'ההסכיבה היו נוהגים לבלות בשטח הגן ולדרת לים בשבילי גישה שהיה במקום'. שדה כאמור הציג גרסה שונה בתכלית. הוא לא גול ולא סיפח רבר. לתביעתו צירף כמה תצהירים של בני

בתום שלוש שנות ריונים שוב נחל שדה מפלה. סגנית נשיא בית משפט השלום בת"א, שושנה אלמ גור, רחתה את תביעת הדיבה שהגיש חייבה אותו

ה"כ אפרים סנה: "אני קובע בוודאות שהשטח ממערב לבית משפחת שדה היה מגודר ומטופח כל השנים... המקום היה ידוע תמיד כגן ההיסטורי של יצחק שדה, מעולם לא היה פתוח למעבר חופשי של הציבור, ואם מישהו מן השכנים טוען שטייל במקום באופן חופשי ולא 'הבחין' בגן המטופח והמגודר, הוא אינו דובר אמת"

בהוצאות משפט וכשכר טרחת עורך רין בסך 35 אלף שקל. לדבריה, נקטו השכנים במכתבים לשון חריפה ובוטה כלפי שדה. לדבריה, הביטויים כמו שהם באים במכתבים מייחסים לשדה השתלטות ופלישה לשטח ציבורי שלא כולן אגב ניצול ציני בשמו של אביו, האלוף שדה. אולם התברר לה כי הם לא הוציאו את דיבתו רעה, אלא אמרו את האמת. "שמו הטוב של שדה הגו נכס היקר לו מכיל", כתבה בפסק הדין, "אך מנגד עומדת זכותם של השכנים לחופש הביטוי ולה בייע התנגדות לרעתו, זאת כשהיא מנוסחת באופן ראוי ומידתי המאפשרת לקרא הסביר לבחון את רא יותיהם ודעתם המשפטית אל מול אלה של שדה". עוד נכתב בפסק הדין, כי השכנים עשו כל שיכלו כדי לברוק ולאמת את טענותיהם. הם גבו עדויות מהשכנים הוותיקים, ביקרו את תוכניות בניין העיר, ורק לאחר שהיו בטוחים בעמדתם כתבו את המכתבים. "כל מבוקשם של השכנים", נכתב, "היה לפתוח את שטח המצוק לשימוש הציבורי ולא הייתה להם כל כור נה לפגוע באופן אישי בשדה".

עוד ציינה השופטת כי בזמן הריונים הורה שדה כי באמצעות שיח הגדל בגינתו הוא תופס חזקה במדר כה הצמודה לביתו ברחוב, באופן שחוסם את המדרכה

משפחתו, שהעירו כי גרסתו אמת היא. אחר מעדיין היה ח"כ אפרים סנה. "אני מכיר את בית משפחת שדה ביפו מאז הואם למקום ב-1949 ומבקר במקום ברציפות כל השנים ועד היום", כתב סנה בתצהירו, "הגעתי לשם כילד עם הוריי שהיו בידידות רבה עם יצחק ומרגוט, מלבד שיתוף הפעולה רב-השנים בין אביו ובין יצחק שדה בזירה הציבורית והביטחונית". בנוגע למחלוקת בין השכנים אמר סנה: "זכור לי היטב שתמר מאיר, דודתו של יורם שגידלה אותו לאחר מות הוריו, טיפחה את גן הבית, לרבות החלק שעל המצוק ממערב לבית (השטח ששכני שדה טענו כי סיפה, זש"ל). בילדותנו הרבינו לשחק בגן הזה, ערכנו שם תחרויות קליעה, ברובה אוויר, התגברנו על הערסל שבין עצי האשלה, שייחקנו מחבואים בין השיחים, ביקרנו בקרון הפיקוד וירדנו להתרחץ בים במדרגות שנחצבו בצוק הכורכר".

עוד הוסיף ואמר סנה: "אני קובע בוודאות שהשטח ממערב לבית משפחת שדה היה מגודר ומטופח כל השנים, במתכונת ובגבולות הכורים לי מימי יצחק שדה והיותו מאז ומתמיד חלק בלתי נפרד מן הבית... המקום היה ידוע תמיד כגן ההיסטורי של יצחק שדה, מעולם לא היה פתוח למעבר חופשי של הציבור, ואם מישהו

ואינו מאפשר מעבר של הולכי רגל לרגל השופטות, יש בהתנהגות זו כדי להאיר ולו באור קלוש, את עמדת השכנים על כי שדה השתלט ותפס חזקה בחלק משטח הגינה בחלקו המערבי של המצוק, בין היתר באמצעות גידול צמחייה עבותה". השופטת קבעה כי "מתבקשת המסקנה כי הנתבעים הוכיחו כי השתלטות התובע על שטח הגינה, תיחומה וגידורה באופן שאינו מאפשר מעבר חופשי וירידה מקצה המצוק לים, נעשתה שלא כדין". עוד קבעה השופטת כי יורם שדה הוא זה שגידר ותחם את שטח הגינה מכיוון שלפני כן היה השטח פתוח למעבר הציבורי. "התובע תפס חזקה שלא כדין על חלקו המערבי של המצוק, שטח המיועד והוגדר כחוף ים המיועד לציבור כולו". בשולי החלטתה, מתחה השופטת אלמגור ביקורת חריפה על התנהלותו של שדה. לדבריה, במעשיו נמנע מהציבור שימוש בשטח ציבורי. "דברים אלה חשוב שיעו לידיעת הציבור", כתבה, "שזכותו להשתמש בשטח המצוק הן לצורך תצפית נהדרת בחוף ים נפלא, הן לצורך מעבר בין שני הרחובות יטבת וזיכרון קדושים והן לצורך ירידה לשפת הים. כל אלה נמנעים כיום מה ציבור, ואם לציבור הזכות לעשות בהם שימוש, בוודאי קיים עניין ציבורי רב בהעלאת הדברים על הכתב".

שדה אמר השבוע כי בכונתו לערער. הוא מציג מסמכים שלפיהם נהג כשורה ולא סיפח את השטחים. לדבריו, בערעורו יוכח כי אמת בדבריו. ל"זמן תלי אביב" הוא אמר השבוע: "החלטת בית המשפט המכחיש עובדה היסטורית ואומרת שגן יצחק שדה לא הוקם על ידי יצחק שדה אלא פוברק על ידי המשפחה 30 שנה לאחר מותו, היא פשוט אבסורד. זה כמו לומר שבן גוריון לא גר בשדה בוקר. סיכויי הערעור טובים. השופטת חרצה משפט בשאלות עובדתיות שלא נרדו כלל בבית המשפט. היא גם מיאנה מסיבות טכניות לקבל תצהירים של אנשים שמכירים את העובדות מכלי ראשון".

חמיס אבולעפיה מסר בתגובה: "אין בלבי שמחה לאיר, אף שמידרו לנו את החיים שלא בצדק. על פי פסק הדין, מר שדה סיפח שטח ציבורי, ועובדה זו מדברת בעד עצמה".